

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-ső és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városhaza, földszint 8. szám.
Ide kerülnek a kéziratokat.

KIADÓHIVATAL:
Városi köznevelési-állomás
irodája. Ide küldendők az elő-
fizetési díjak és hirdetések.

== KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. ==

Főszerkesztő: Dr. K. TÓTH MIHÁLY tanácsnok. ♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS főlevéltáros, tb. tanácsnok.

Rendkívüli közgyűlés.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hónap 7-én rendkívüli közgyűlést tartott, Domahidy Elemér főispán elnöklésével. A közgyűlés egyetlen tárgya volt a hat milliós kölcsön felvétele, melyet csekély érdeklődéssel intézett el a közgyűlés a következőkben:

85—3055/1914.

A városi Tanács előterjeszti, hogy a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságtól 365—1912. bkgy. számú közgyűlési határozattal felvett s f. évi február hó 28-án esedékes hat milliós koronás függőkölcsön meghosszabbítása tárgyában a hitelező pénztézzel folytatott tárgyalás eredményre nem vezetett. Ennek folytán a kölcsön visszafizetése végett megfelelő összegű más kölcsönről kellett gondoskodni. Ezen újabb kölcsönre vonatkozólag a városi Tanács a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesülettől nyert ajánlatot, amely a városi Tanácshoz 2763—1914. sz. a. érkezett.

Ezen ajánlatot a városi Tanács betérjeszti. Az ajánlat szerint a fenti pénztézzel hajlandó az ajánlatban és azokhoz mellékelt kötelező nyilatkozatban megállapított feltételek mellett a város terhére hat milliós korona folyószámla-kölcsönt nyújtani, a folyósítástól számított két évi időtartamra, egy százalék jutalék levonásával, s negyed-évenként utólagosan az Osztrák-Magyar Bank mindenkoros rendes váltókamatának egy és negyed százalékkal magasabb kamatfizetési kötelezettsége mellett.

A városi Tanács, tekintettel arra, hogy az ajánlat, a jelenlegi pénzügyi viszonyokat figyelembe véve, a városra nézve kedvező és hogy a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságnál február hó 28-ikán esedékes hat milliós koronás függőkölcsön visszafizetése végett a városnak ezen kölcsönre szüksége van, a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egyezően javasolja az ajánlatnak változatlanul elfogadását. Javasolja

továbbá, hogy Kovács József polgármester, akadályoztatása esetén pedig Körner Adolt főjegyző urak bizánsanak meg, hogy az ajánlattevő pénztézzel által betérjesztett „kötelező nyilatkozat” mintának minden tekintetben megfelelő módon és tartalommal kiállítandó hitelező nyilatkozatot a város nevében és részéről aláírassák és a kölcsönösszeget felvehessék.

Mínt hogy pedig a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságnál fennálló kölcsön esedékessége idejéig már rövid idő van hátra, javasolja a városi Tanács, hogy ezen határozat azonnal hitelesíttessék és jogerő bevarás nélkül terjesztessék fel a m. kir. Belügyminiszter urhoz.

Határozat.

A közgyűlés a városi Tanácsnak a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egybehangzó javaslata alapján a Pesti Hazai Takarékpénztár Egyesület 2763—1914. szám alatt beadott kölcsön ajánlatát, mely a jelenlegi pénzügyi viszonyokat tekintve, a városra nézve kedvező, elfogadja. Elhatározza ennek folytán, hogy a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesülettől hat millió korona folyószámla-kölcsönt vesz fel a következő feltételek mellett:

1. Debreczen sz. kir. város a hat milliós folyószámla-kölcsönt a folyósítástól számított két év letevével összes járulékaival együtt egyszerre, egy összegben, készpénzben visszafizetni tartozik.

Az esetre, ha a visszafizetés egy hosszú lejáratu, végleges kölcsönből eszközöltetnék, a végleges kölcsön felvételénél, egyelőre feltételek mellett, a város a hitelező Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnek elsőseget biztosít. Ezen pont 2-ik bekezdésében foglaltakat a közgyűlés úgy értelmezi, hogy az esetben, ha a város egy nagyobb összegű végleges kölcsönt akar felvenni és ezen kölcsönt ebből fizetné vissza, ajánlattételre fel fogja hívni a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületet is. Az ezen felhívásra a városnak rendelkezésére álló más ajánlatok tartalmának ismerete nélkül beadandó, utóbb semmi tekintetben sem módosítható, tehát

a beadással véglegessé váló ajánlata alapján aztán a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnek más ajánlattevőkkel szemben legalább is egyező feltételek mellett az elsőbbséget biztosítja.

2. A kölcsönösszeg után egyszerűsindenkora egy százalékos folyósítási jutalék vonatkozik le.

3. Köteles a város a folyószámla-kölcsön keretén belül általa mindenkor igénybe vett összegek után, negyedévenként utólagosan az Osztrák-Magyar Bank mindenkori rendes váltókamamátánál egy és egynegyed százalékkal magasabb kamatot fizetni, illetőleg ezen kamatok a város folyószámlájának terhére iratnak.

4. Debreczen sz. kir. város ezen hat millió korona folyószámla-kölcsön, az előbbi 3. pontban megállapított kamatok s egyéb netaláni járulékok különös biztosítékul lekötött összes vagyonát, közjövödelmeit és közjavadalmaikat.

Amenyiben pedig ezek a folyószámla-kölcsön és kamatainak pontos megfizetésére bármi okból elégtelenek volnának, köteles lesz Debreczen sz. kir. város a hiányzó összegeket kellő időben közszégi pótdadók alakjában kivetni és a lakosságtól behajtani. Az esetre pedig, ha a város ezen kötelezettségének bármi okból késedelmesen vagy éppen meg nem felel, joga lesz a hitelezőnek, hogy a várost ezen kötelezettségének teljesítésére felsőbb hatóságilag is szoríthassa s magának a jelen kölcsön és járulékaira nézve ez uton is teljes kielégést szerezhesen.

5. Amennyiben a város kötelezettségének bármely irányban pontosan eleget nem tenne, különösen pedig folyószámlán terhére irt kamatokat egyszeri felhívásra három nap alatt ki nem egyenlitené, joga lesz hitelezőnek, hogy a jelen folyószámla-kölcsönön alapuló követelését azonnal teljes összegben lejártnak tekintse s akár a folyószámla-kivonat, akár az erről kiállítandó kötelező nyilatkozat alapján érvényesíthesse s magának a lekötött biztosítékokon felül és a város bárhol található összes ingó és ingatlan vagyonából, közjövödelmeiből és közjavadalmaiból kielégítést szerezhesen.

6. Per esetére a város aláveti magát a hitelező által szabadon választandó bármely bíróság előtti sommás eljárásnak.

7. Minden, a jelen kölcsönüggyellett járó vagy abból folyó bármi néven nevezendő illetéket, nyugta és egyéb bélyeget, közjegyzői vagy egyéb díjakat és eljárási költségeket a város köteles viselni.

8. A jelen kölcsönről a város által az itt felsorolt feltételeknek a hitelező ajánlatához csatolt mintának megfelelőleg kötelező nyilatkozat lesz kiállítandó. Ezen kötelező nyilatkozat, valamint a kormányhatóságilag záradékoló közgyűlési határozat összefüze és a város pecsétjével ellátva, hitelező pénztintézethez a kölcsön tényleges

folyósítási iránti kérvény kapcsán beteterjesztendő lesz.

A kötvény kiállításával a közgyűlés a városi Tanácsot bizza meg. Felhatalmazza egyben a közgyűlés Kovács József polgármester és akadályoztatása esetében Körner Adolf főjegyző urat, hogy ezen kötelező nyilatkozatot Debreczen sz. kir. város nevében és a városra kötelező hatálylyal a hitelező által kívánt formában aláírassák, a kölcsönt felvehessék s annak ezen határozatban megjelölt célra felhasználása iránt intézkedhessenek.

9. A hitelező pénztintézet ajánlata reá nézve az ajánlat keltétől számított harminc napon belül érvényes oly értelemben, hogy ez időn belül a kötelező nyilatkozat és a kormányhatósági jóváhagyással ellátott közgyűlési határozat összefüze és a város hivatalos pecsétjével ellátva, a folyósítási kérvény kapcsán a hitelező pénztintézethez beteterjesztendő lesz.

Kimondja a közgyűlés, hogy a most felvenni elhatározott hat millió korona folyószámla-kölcsön a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságnál fennálló s f. év február 28-án esedékes ugyanily összegű függőkölcsön visszafizetésére lesz fordítandó. Azon 60,000 korona pótlására és fedezésére, mely a most felvenni elhatározott kölcsönből jutalék címen levonatik, az 1914. évi költségeloirányzat kiadás XXII. szakasz 116. rovatá alatt beállított 200,000 koronát jelöli ki.

Ezen határozat végrehajtásával a városi Tanácsot megbizza. Minthogy pedig a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságnál fennálló kölcsön esedékessége napjajig elég rövid idő van hátra és így ezen határozat kormányhatósági jóváhagyása a városra nézve felette sürgős, kimondja a közgyűlés, hogy ezen határozatot azonnal hitelesíti és jogerőre emelkedés bevarása nélkül jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszter urhoz felterjeszti.

Ezen határozat 8 napon belül 15 napi közszemlére kiteendő és az ellen esetleg beadandó felebbezések a m. kir. belügyminiszter urhoz felterjesztendők lesznek.

Miről a m. kir. belügyminiszter ur az iratok kapcsán feliratilag, a városi Tanács és a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület jegyzőkönyvi kivonaton értesítetnek.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1914. évi február hó 7-én tartott teljes üléséből. *Dr. Vásáry*, előadó. *Kiadh. Kovács József* polgármester, főispán ur távol.

Elfogadhatott Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1914. évi február hó 7-ikén tartott rendkívüli közgyűlésében. *Dr. Vásáry*, előadó. *Domahidy Elemér*, főispán.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Tejtermelési eredmények.

A szarvasmarha tenyésztésnek egyik legjövédelmesebb ága — különösen ott, ahol a viszonyok arra alkalmasak, — a tejtermelés. E tekintetben a városunk közelében levő gazdaságok előnyös helyzetben vannak, amennyiben a tej, az emelkedő szükséglet miatt, friss állapotban, nyersen, jó áron értékesíthető. Arra kell tehát törekednünk, hogy a tejtermelésből minél nagyobb bevételt, illetve hasznot érjen el a gazda, ezt pedig legbiztosabban úgy érheti el, ha jól tejelő tehenei vannak, ami végből első sorban a továbbtenyésztés czéljából jó tenyészanyagra, sok tejet adó tehenektől származó tenyészbikára van szüksége, hogy ezek a jó tejelők egyedi tulajdonságait átörökítve, az ivadéok jobb tejelőké váljanak. Mondanom sem kell, hogy nagyobb tejtermelési produkálására a nyugati tarka marha — amelynek jó tejelő tulajdonsága kifejlesztett — alkalmas.

Ha ezen a téren egyesüléssel, a cél elérésére irányuló következetes eljárással milyen eredményt lehet elérni, fényesen igazolja a „Magyaróvári szarvasmarha tenyésztő szövetkezet“, amely 1912—3. évi tizenhetedik üzeméről 160 oldalú könyvben számol be; tanulságos dolognak tartom, hogy abból néhány adatot közöljek.

Az egyesület tagjai részére 45 bika vásárlását követtette. Tagjai által nevelt jó tejelő tehenektől származó bikákat 1½—2 éves korukban részint a Magyaróváron 1913 február 20-án tartott árverésen adta el, ahol is 15 levéli, 7 moson-szolnoki, 3 moson-szentjánosi és 1 horvát-kunlei nevelésű, összesen 26 bika adatot el 896 K átlagos eladási áron. Árverésen kívül 70 bika eladását közvetítették, melyért darabonként átlag 777 K 50 fillért kaptak. Az egyesület a 17-ik üzemében négy községben rendezett tejelő versenyt, nevezetesen Hegyhalm, Levél, Moson-szolnok és Moson-szentpéter községben, melyeken összesen 113 gazda 176 tehénrel vett részt. A tehének átlagos évi tejhozama 3033 liter volt. A versenyen részt vett tehenek közt egy sem akadt akadt, amelyik legalább 2000 liter tejet ne adott volna; legtöbb tejet, évi 6530 liter, Szalczser János levéli zsellér gazda 7 éves Lizi nevű tehene szolgáltatta, ennek utódait természetesen kiváló módon megbecsülik és magas árt adnak érte.

A tejelő versenyeket úgy rendezik, hogy a község egy megbízható gazdája tehenenkénti díjazás mellett az egész év folyamán ellenőrzi a versenyben részt vett tehenek fejési eredményét. A legjobb tehenek díjazásban részesülnek.

A díj nyeresénel nagyobb jelentősége van annak, hogy miután a szövetkezet tagjainak a tehenei, ivadécai és fejési eredményei törzsköny-

vezve vannak, a kiváló tejelő teheneknek, különösen a bikaivadékaik, igen keresettek s az átlagos árnál jóval magasabb áron adatnak el. Ma már a magyaróvári állattenyésztési szövetkezet eladásra kerülő tenyészállatait nagyobb uradalmaink is szívesen vásárolják s kis gazdák 1½ éves bikáért 1500—2000 kor-t fizetnek.

A tejelő-versenynek — illetve a következetes tenyésztésnek — fényes eredményét igazolja az, hogy a tejtermelés néhány év alatt tehenenként 1000 literrel emelkedett.

A jelentés beszámoló még a Moson vármegyében levő 19 tejszövetkezet múlt évi eredményeiről, amelyek összesen több mint 4½ millió liter tejet szállítottak; a tejtermelés emelkedése az előző évihez képest 27·6%-nak felel meg. A beszállított tej 41·05%-át nyersen, 37·12%-át vajnak feldolgozva és 21·80%-át óvári sajt alakjában értékesítették literenként 16·31 fillér átlagos áron.

Nem hagyhatom megemlíteni nélkül, hogy a Magyaróvári állattenyésztési szövetkezet megalapítója s alapításától fogva lelkes vezetője Ujhelyi Imre, magyaróvári gazdasági akadémiai igazgató.

Amennyiben gazdasági egyesületünk mozgalmat indított arra, hogy a tejtermeléssel foglalkozó kis gazdák megfelelő tenyészbikához juthatnak, szükségesnek tartottam a fentiek ismeretetését s ezzel az illetékes körök és az érdekelt közönség figyelmét felhívni ezen szerintem nagy jelentőségű dologra. Az állattenyésztés a mezőgazdaságnak nélkülözhetetlen kiegészítő része. Számos — különösen a kisgazda gazdaságának s állattenyésztésének legjövédelmesebb részét a tejtermelés képezi, közszükségletet pótol és a köztenyésztés elmaradhatatlan emelésére s nagyobb gazdasági haszon elérésére szolgál, ha ezeknek a megfelelő tenyészanyagról gondoskodunk. Ezen gondoskodás a mezőgazdaságról alkotott 1894. évi XII. t.-cz. szerint a bikák beszerzésére vonatkozólag a városnak kötelessége,

Cs.

J Debreczeni Dalegylet jubileuma.

A Debreczeni Dalegylet február 8-án ünnepelte meg fennállásának 50 éves jubileumát. — Mindenki tudja, hogy ezen dalegyletet Márk Endre udvari tanácsos emelte a város kulturális intézetévé, mert fáradhatatlan buzgalomával, anyagi áldozatkészségével és mélyen érző lelkiével egy pillanatra sem csüggedett a dalegylet vezetésében.

A jubileum diszközgyűléssel kezdődött, melyen ott láttuk városunk társadalmi életének

színe-javát. Márk Endre udvari tanácsos nyitotta meg a közgyűlést a következő szép beszéddel:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Egy felszázad munkáját megbecsülni jöttünk össze ebbe a terebbe. Az Istennek áldó kegyelme és gondviselése megengedte a Debreczeni Városi Dalegyletnek azt, hogy ötven év betöltése után beszámoljon azokról, amiket ez idő alatt cselekedett. Hogy mi minden történt az évek eme hosszú sorozatában, az a titkár ur által előterjesztendő vázlatos történetben található.

Kötelességemnek tartom megemlíteni, hogy Hajdúvármegye intézősége oly kegyes és szíves volt, hogy átengedte nekünk ezt a valóban díszes termet, hogy a Debreczeni Városi Dalegylet a maga ünnepélyét itt megtarthassa.

Mélyen tisztelt közönség! Nem ünnepelettni jöttünk — mert erre nekünk nincs semmi jogunk — hanem azért jöttünk, hogy örvendezzünk ennek a mai szép ünnepnapnak! (Éljenzés.)

Hálatelten látjuk, hogy a dalt kedvelő és szerető közönség díszes és szép soraival megtisztelt bennünket látogatásával. A munka, amit megkezdtünk ezelőtt felszázaddal, az emberszeretet jegyében indult meg. Minden munka csak akkor lehet eredményes, ha annak nyomában a közönség szeretete és pártolása nyilvánul. Mi örömmel mondhatjuk, mélyen tisztelt ünneplő közönség, hogy a pártoló szeretet egy pillanattal sem hiányzott, folytonosan éreztük melegét az oadaó szeretetnek. Ez a szeretet buzdított bennünket, ez a szeretet tette edéssé a munkát, ez acélozta meg munkakedvünket.

Hogy mily emberfeletti nagy munkát végzett a Debreczeni Dalegylet, azt nálamnál sokkal hivatottabb szónok fogja most elmondani. Én csak hálásan köszönöm, hogy ilyen szép számmal méltóztattak a mi házi ünnepegyünkön megjelenni. Különösen örvendek annak, hogy — tekintet nélkül e város társadalmi rétegeire — a katonaság és a polgárság együtt ünnepehelte e mai nagy napon.

Ez alkalommal melegen üdvözlöm mindazon tényezőket, akik szerencsétlettek bennünket megjelenésükkel.

Hála és elismerés illeti a mi dalostestvéreinket, akik itt szép számmal megjelentek. Hála és elismerés az Országos Magyar Dalár Egyesület itt megjelent képviselőjének: Kacsóh Pongrácz dr.-nak. (Éljenzés.)

Hála és elismerés illeti a városi és vármegyei törvényhatóságok itt megjelent képviselőit, a hadsereg képviselőjét! (Éljenzés.)

Amidőn ezeket előterjeszttem: a közgyűlést ezennel megnyitottam nyilvánítom.

A közgyűlés jegyzőkönyvének vezetésére főkértem a titkár urat, a jegyzőkönyv hitelesíté-

sére Unger Gusztáv Öméltóságát és Kovács Mihály urakat kérve föl: a mai ülés napirendjét megkezdjük. Átadom a szót Baltázár Dezső dr. püspök ur Öméltóságának.

A felhangzó éljenzés és taps után Baltázár Dezső dr. püspök, mint az ünnepegy illusztris szónoka, a következő, eszmékben gazdag beszédet mondta:

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Nagyérdemű közönség!

Mikor a megtisztelő fölszólításnak engedve, a Dalegylet emez 50 éves jubileumán az ünnepegy beszéd tartására vállalkoztam, tudatában voltam annak, hogy olyat teszek, ami az én állásom természetével teljesen megegyezik. Az Istent szolgálom, az ő törvényét: a szeretetet. A békességnek, egybekapcsolódásnak, kiegyenlítésnek, összhangnak, segítő áldozatosságnak ama törvényét, amely nélkül szétomlik a rend, a társadalmi termékeny kölcsönhatás: viszont általa emelkedik a jólét, tisztább lesz a szív, világosabb a lélek, sokasodik a nemes gyönyörűség. Ezt a missziót a dalegylet a dal hatalmával végzi. Tehát más eszközökkel ugyan, de ugyanazon a téren, ugyanannak a célnak szolgálatában, a szeretet nagy templomának küszöbén találkozunk. — A „Debreczeni Városi Dalegylet“ 50 esztendő teltét a szív és léleknevelés szolgálatában. Felsőszázad általában véve nem nagy idő: Az örökkévalóságban az enyészetnek egy lélekzétvétele. De viszonyítva elég nagy. Kitesz egy közepes emberéletet. Olyan szakadék a változások vulkánikus területén a múlt s jövő között, amelybe országok temetkeznek bele s amelyből egész új világok emelkednek elő. Csak magát hazánkat véve is, ez alatt bontakozott ki az új magyar alkalmányos élet az abszolutizmus vasbilincseiből. — Király és nemzet alkotó egyetértése ez alatt rakta le a modern Magyarország alapjait s ez alatt szilárdult meg a második ezredév diadalára bátran számított nemzeti erő. 1863. az alakulás esztendeje. Súlyos, gyászos esztendő. Az alkotmányos szabadság átmeneti fellelékezése után ismét reánehazedit az önkény-uralom. Leforrázott mezők, kiégett barázdák felett sápadtan barangolt az inség. Bilincsbbe tördelt kezekre az éhenhalás könnye csordult. Szabadság utáni szomjuság, kenyer utáni éhség gyötrelme dult a lelkeken, a testeken. — Ebből a nagy lélek- és élettani feszültségből — mint gyvörtrött kagyló a drága gyöngyöt — termelte ki a társadalom jelke a „Debreczeni Városi Dalegylet“. Valóságos törvényyszerűsége ez az emberi lélek világának, hogy a nagy eszmék, szép alkotások gyemátja a hívodások kohójában születik. Martyrok ajkán zendül meg az igazság ellenállhatatlan hatalma. Nagy

tragédiák kataklizmája szórja tele az élet fővénjét a lelki gazdagodás arany porával. Az a legszínesebb, legillatosab virág, amit a nap forrósága s a zápor verése szabadon nevel.

A kettős nyomoruság szürke égboltja alatt pacsirtaének zendült most 50 esztendeje. A Városi Dalegylet tavasz hírnöke lett. Debreczen város társadalmát vezette, követte, formálta és emelte a kifejlett nyár mostani koráig, amikor a sok érdem és dicsőség tele csüre előtt a boldog öntudat fenségével emeli magasra lobogóját.

Misszióját a honfibanat vizsgálatásával kezdte. A fásult lelkeket felengesztelte a gyönyörűség hullámaiban és amikor zárva volt a tanácskozó termek ajtaja, amikor az igazságot költőnek, tudósnak a lelke-szíve titkán visszafojtva kellett tartani: amikor se sirni, se nevelni, se vizsgálni, se bátorítani nem volt fennhangon szabad, akkor a dalegylet a legbüvösebb isteni adomány, az emberi hanggal, ezzel a legtermészetesebb, legősibb beszéddel kezdte és folytatta a magyar nemzeti politikát s egyik termékeny tényezője lett a nemzeti lélek új erejének, melynek folyéne előtt megértő méltánlyással hajolt meg maga a korona is.

Ezután a dalegylet a könyek tőléséhez fogott. A közjótékonyág áldott munkájában előljárt az összes társadalmi tényezők között. Dalába foglalta a sok panaszt és sóhajtozást. A művészet magaslatáról belesírta a megértő lelkek mélységeibe, ahonnan áldozatok kincsét emelte ki s helyezte az emberszeretet szent oltárára. A felsegített nyomoruság áldó keze szórja reá hála szent koszorujainak virágait nemcsak e városban, e hazában, hanem kint Törökországban s az eltiport lengyelhonban is, ahol Debreczen nemes városának híret, nevét ennek a dalegyletnek a zászlója büszkén lobogtatta.

A hatalmas kálvinista Róma komolysága, egyszerűsége, tisztasága, világossága, tudománya, gazdagsága és ereje ott járt géniuszként e dalosereg előtt s benne művészi formák varázsával parancsolt tiszteletet s szerzett dicsőséget.

S ez ősi város kultúrelétében is megtalálta ez a dalegylet a maga irányító szerepét. Debreczen a magyar nemzeti nyelv, kultúra s magyar nemzeti állameszme tudományos szolgálata által szerzett érdemeivel versenyen kívül áll az összes magyar városok között. Hivatásának és szolgálatainak, érdemeinek és dicsőségének koronáját; az egyetemet most várja méltó önérzettel magásra emelt homlokkal. Az egyetemre reá szolgált százados érdemeivel. A pénzét érte csak felülfizeti. Az egyetem eszméjét a „Debreczeni Városi Dalegylet” vetette fel először nagyobb arányban; mikor a múlt század kilencvenes éveinek derakán két hatalmas egyetemi hangverseny akkordjaival ébresztette fel s zengte ki a lelkek aluvó

reménykedését, amely imé a valóra válás közvetlen küszöbéig jutott.

A szerzett érdemek és diadalok méltatásával Debreczen városa s társadalma nem maradt adós A győzelem trofeumaival hazatérő dalegylet nem egyszer részesítette a triumfátor megkülönböztett ünnepeiseiben s maga a város a közel multban a dalegylet tervezett otthona számára telket adott. A lelkekben való hódítás tehát az édes anyaföld egy darabjának birtokában is testet öltött, felmagasztalódott. — A felmagasztalódás azonban csak akkor éri el az érdemek valódi fokát, ha állani fog az otthon is. S itt a társadalomra vár önmagát becsülő, megtisztelő feladat.

Tisztelt közönség! Szeretet tenyerén kell hordozni, féltő gond anyai ápolásával körülhordozni, páizsra emelni és dicsekedve mutogatni egy olyan társadalmi és kulturtényezőt, amely nem a mai kor, divatja szerint osztály és felekezeti különbségek mérgezett intencióiával akarja szétélni az egységes magyar társadalmat, hanem amely a nevében is, törekvéseiben is kifejezésre jutó általános szempontok szerint, szeretet lelkével, művészet ihletével, önzetlenség méltóságával hozza foglyul a lelkeket megértő egység tempomába.

Ez a lélek uralkodjék és diadalmaskodjék a „Debreczeni Városi Dalegylet” mindnyájunk által dicsőségeseink imádkozott jövődjében.

A zugó eljenzés után az Országos Dalos-egyesület nevében Kacsóh Pongrácz üdvözölte a dalegyletet, majd Kovács József polgármester szólott ekképpen:

Debreczen sz. kir. város közönsége nevében, melyet a Debreczeni Városi Dalegylet dallal anynyiszor szórakoztatott, vezetett a szépművészetekre és amely Dalegylet városunkban zenei kulturát teremtett és ezzel a város kulturális céljait is szolgálta, halás-elismerést és köszönetet kívánok mondani. Fogadjá a Debreczeni Dalegylet vezetősége ezt a köszönetemet e város közönsége nevében!

Kun Béla dr. a kollégium nevében, HorKay Lajos a többi debreczeni dalegylet, Burger D. József az izraelita dalegylet nevében üdvözli a dalegyletet.

Az üdvözlő sürgönyök és levelek felolvasása után Nagy József dalegyleti titkár olvasta fel a Dalegylet általa szépen, színesen megírt ötven éves multját.

Márk Endre elnök, udvari tanácsos köszönnö beszéde után a diszközgyűlés véget ért.

A Dalegylet este 8 órakor a Városi Színházban hangversenyt tartott, majd utána a Royalban

társas-vacsora volt, melyen több szellemes felkőszöntő hangzott el.

Márk Endre elnök, udvari tanácsos nagy érdemei mellett ki kell emelnünk Mácsay Sándor tanárnak, a Dalegylet karnagyának nagy érdemeit is. Mácsay Sándor évtizedek óta vezeteti gazdag zenei tudásával, csodálatos összetartani tudó erejével az énekkart, méltán illeli meg tehát önzetlen fáradozását a legnagyobb dicséret.

Az aszály elleni talajmiválás feltételei az Alföldön.

Irta: Dr. Hegedűs István, tb. tanácsnok.

(Folytatás.)

A belterjes gazdálkodásban a munka játsza a főszerepet és pedig az állandó munka, akár csak a nagyiparban, ellentétben a külterjes gazdálkodással, mely nem képes egész évben foglalkoztatni a munkás kezeket. A külterjes mezőgazdaság az oka a most még gyakran elhangzó panaszoknak, hogy nyáron nincs elég munkás, télen nincs elég munka. Az alföldön a mezőgazdasági munkások, kivéve a konvencios cseléd-séget, az évnek egyik felében a másik rovására élnek. Csóda-e, ha a mezőgazdasági munkás műsem tud megtakarítani a legegyszerűbb és legtakarékosabb életmód mellett sem? Már pedig egészséges társadalmi alakulatban meg kell lenni azon lehetőségnek, hogy a társadalom alsóbb rétegeiből, a jobb; szorgalmasabb munkás egy fölötté áll magasabb osztályba felküzdhesse magát.

Az 1912. év nyarán az aratás és cseplés idején 8—10 korona napszámot fizettek a gazdák és mégis munkáshiányról panaszkodtak. A gazda kénytelen magán segíteni gépek alkalmazásával, mellyel olcsóbbá teszi a termelést és megszünteti a munkáshiányt, másfelől a munkabér tulságos emelkedése elé gátat vet. Az alföldi birtokok szabályos felületű térségei igen megkönnyítik az egyenletesen dolgozó gépek alkalmazását. A gépek elterjedése tekintetében azonban az Alföld helyzete kedvezőtlenebb mint a nyugati államokban, hol olcsóbb a gép megvételéhez szükséges tőke, továbbá az Alföldön a nagyobb távolságra szállítás megdrágítja vételárát, végül a gépkalkatrészek törése és kopása esetén a falvakból hiányzó ipar miatt a gép újból üzemképes állapotba hozása is több időt igényel, ami szorgos munkaidőben kárt, veszteséget jelent.

Az alföldi munkás viszonyok nem valami kedvezők sem a munkaadó gazdára, ki a dologtalan időre napszámot fizet a munkaidőben,

sem pedig a munkásra, ki nyári keresetét kénytelen télire is felosztani. Ez az áldatlan állapot csak akkor fog változni, ha a mezőgazdasági munka évszakokra osztódik, ha a gazda mennyiség iránti rokonszenv mecsappan, ha gazdaságába nagyobb tőkét fektet, ha a munkának nagyobb szerepet juttat a természet gyümölcsözletésére, ha az egyoldalú gabona termelést kereskedelmi növények termelésével némileg megszorítja, mialtal egyoldalú termelését változatossá teszi. Sajnos komló, repce, cukorrépa termelésére, tultengő szárazföldi éghajlatunk szélsőséges csapongása miatt az Alföld kevésbé alkalmas, mint Francia- vagy Németország hasonló térségei. De mindazonáltal kender és dohányt lehet termelni, sőt a takarmánytermelést is a tejjiparral kapcsolatosan lehet forszirozni. Kár, hogy a dohánytermelést, e legjobban fizető növény termelését, a monopoliom több oldalról megszorítja, mert e három elsorolt termelési ág kifejlesztése annyi alkalmat adna a munkásra, és olyan háziipart teremtené, mely az alföldi munkásnép millióinak az év minden szakára beosztott állandó keresetét biztosítana. A munkásnép alsó rétegeit iparra nevelné, már pedig ha ipart óhajtunk az Alföldön, legelőbb is azon iparágak meghonosítására kell törekednünk, melyek a mezőgazdaságban verhetnek gyökereket. A mezőgazdasági ipar a mezőgazdasági munkás sanyaru társadalmi helyzetén nagyot változtatna, s azt a dologtalan téli idők benyúléséből, s főleg a bántó szegénység földre-húzó karjaiból kiragadná. A nemzetgazda szíve elszorul ha ősz és tavasz között az Alföld falvait járja, mindenütt sántérgert, fehérre meszelt egyforma apróablakos házacskákat, s azokban a dologtalan unalomtól lassan mozgó sárgás fakó arcu embereket lát. Mily óriási veszteség a közgazdaságra ez a sok millió kéz inproductív téli téllensége! Sorsuk rosszabb, mint a medvéké vagy a mormotaké, mert az embert munkára teremtette a természet egészen testi ereje fogytaig, míg amazokat téli alvársra. A kultur ember testi egészségének és szellemi rugékonyságának épen a mindennapi munka a főbiztosítéka és pedig annyira, hogy ha a mai minden munkaalakalom megszűnne, az emberiségnek hegyeket kellene helyükből el- és visszahordani. És az a néhány millió napszámos, ki a nyári hőségben tulhajtott nehéz munkát végez, a telet szobája nedves földjélt dohos levegőjű, gyér világosságú alacsony szobában tölti, melynek egytődrészét a boglya kemence foglalja el. Az aratórész számával fűt, tengericsutka mellett szabadúzó fő étele, s egyszerű eseségének csaknem minden anyaga az aratás és csepléskor keresett néhány zsák buza, néhány oldal szalonna a padon, s egy-két sertés, mellyel harmados tengerit étet. A téllenség erős munkához szokott izmait elpu-

hitja, s szervezetükre satnyítólag hat. Ezért nagyobb a német s francia ujonc átlagos magassága. Arcuk, melyre pirt csak a tavasi friss levegő és az életető munka fest, télen egészségtelen színűsárgásfakó, az egészségtelen lakástól, táplálkozástól és ruházkodástól. — Mindez nem szolgálhat önértelünk és nemzeti büszkeségünk növelésére, mikor költőink hazánkról, mint tejjel-mézszel folyó kánaánról irnak, s közgazdasági írónk egyike-másika Magyarország kiapadhatatlan természeti gazdagságával kérkedik.

A munkásnép szegénységéről s ezzel szemben az élelmi szerek drágaságáról az Osztrák-Magyar Monarchiában sokkal többet beszélnek, mint a nyugati államok bármelyikében. A mezőgazdasági munkásnép szegénységének okai sokfélék, de legfőbb oka az, hogy a magyar munkásból hiányzik a munka szeretete s a takarékoság szelleme, melynek ismét oka nagyrészt a téli munkaalkalom hiánya, mely a munkást az év egy részében téltlenségre kárhoztatja és neveli. Ez az oka annak, hogy a mezőgazdasági munkást munkájában nem az a cél vezérli, hogy munkabére egyrészét félretéve megtakarítsa, hanem csak az, hogy az év dologtalan részére is keressen annyit, melyből tavaszig élhet. Amit a kéz keres, azt megessi a száj. A német és francia munkás kora ifjúságtól szorgalmasan dolgozik, takarékosan él, s aztán, megtakarított vagyonra jövedelmét élvezi. A német és francia munkást, ki a jöletért fárad, a takarékoság, öreg koráról és családjáról való gondoskodás sarkalja munkájában, s ott megván adva a közgazdasági lehetősége annak, hogy ily módon újabb és újabb tőkek milliószámra születhetnek, s e tőkék a nemzetet a népjölet eszményi boldogságához minél közelebb vigyék; sajnos, nálunk az Alföldön nincsen. Természetesen mindez az állandó alkalmazásban levő, s a tudást, valamint a gyakorlati ügyességet jól fizető ipar munkásaira nem vonatkozik, hiszen ők az utóbbi években már nem is annyira bérjavításért, mint inkább szociális és politikai szerepért szállottak síkra.

A mezőgazdasági munkás téli téltlenségének s takarékosága hiányának sokkal inkább oka az Alföldi gazdálkodási rendszere, a külterjes művelés, az egyoldalú szemtermelés, a kereskedelmi növények termelésének természeti és közgazdasági nehézsége, s főleg a mezőgazdasági ipar hiánya, mint maga a munkás. A takarékoság és tőkeképződés hiánya különben általános, mert hiszen a magyar ember nemzeti jellemében más vágyak uralkodnak, s kevésbé az a törekvés, hogy bevétel és kiadása között a takarékoság-kivánta egyensúly meglegyen. Már pedig a takarékoság ép oly fontos tőkeképző, mint maga a munka, mert a tőke tüstént előáll, mihelyt a munka haszonhajtása, s a termelő fogyasztása között a

különbség az előbbi javára áll elő, s bajos dolgot megállapítani, hogy a tőke képződésnek a takarékoság inkább forrása-e, mint a munka gyümölcsözése. Az Alföldi termékeny földje dacára is tőkében szűkölködik, pedig mint már említettem minél termékenyebb a talaj, annál nagyobb tőke beruházást bír el.

Az Alföld azon részein, hol a talaj termékenyebb, leginkább ott hiányzik az elegendő tőke. Ha a tőkehiány egyedül a talaj termékenységére volna visszavezethető, akkor baj sem volna, s néhány évtized alatt megközelítenénk nyugati szomszédainkat, mert az esetben tömegesen kinálkoznék alkalom a tőkék dus kamatozása befektetésére. A 48 előtti idők nem voltak alkalmasak a tőkeképződésre, már pedig máról holnapra új tőkék nem keletkeznek. Később a bel-földi kölcsönös hitel csak lassan kezdett fejlődni, mert aki csak tehette, tőkét szívesebben fektette saját vállalatába, mintsem azt kölcsön adta volna még az esethen is, ha részére a kölcsön nagyobb kamatot biztosított; már pedig a közlegelők felszántása egymaga is óriási tőkeberuházást igényelt. A vasutépítéssel, a magyar közgazdaság lassu vérkeringése és lélegzétvétele megindult, s a mezőgazdasági termelés és értékesítés története fordulóponthoz ért. Mig azelőtt az egyik évi buza-termés fölöslege a magtárban vagy földalatti vermekben várta a következő évit, a szállítás lehetőségével megindult a gabonakereskedelem, a malomépítés, s a buza-termelés fokozatos térfoglalása, más szóval kereskedelem, ipar és mezőgazdaság fejlődése. E fejlődés ugy a bel-földi, mint később a külföldi tőkék bizalmatlanságát mindjobban elhárította, s a hitel mindjobban megszilárdult. Jelzáloghitelünk ma már a kor színvonalán áll.

Itt azonban mint említettem az a nagy baj, hogy a földterhére irt jelzálog-kölcsön legnagyobb részben nincsen mint kamatozó tőke a mezőgazdasági beruházásokban. Sajnos, hogy a föld csak kezes azon kölcsöntökeért, mely terheli, melyet nélkülöz, mert az tőle távolálló célokra fordítottat. A jelzálog-kölcsön fedezeté Magyarországon tisztán a föld forgalmi értéke, míg Nyugateurópában a gazda fizetőképessége is. A nyugati gazda fizetőképessége sokkal biztosabb mint az alföldi gazdáé, mert a nyugati gazda termelése változatos, míg a magyar gazdáé egyoldalú. A nyugateurópai gazdálkodás több művelési ágra van alapítva, ezzel szemben a magyar gazda jó és balsora egyetlen vetéshez fűződik. Már pedig a pontos kamatfizetés megszilárdítja a hitelt, míg ellenkezője rongja a hitel szilárdságát. A nyugati gazda, kinek fizetőképessége egyenletesebb, olcsóbb jelzáloghitelt miatt kedvezőbb helyzetben van, mint a magyar gazda.

Magyarországon a szellemi munka is kevésbé tőkeképző, mint a nyugati államokban. Ezzel szemben, mint fentebb kifejtettem, a testi munka

nem járul a tőke gyarapításához olyan arányban, mint az az egészséges közgazdasági élet berendezésétől joggal várható.

A magyar serdülő nemzedék nagyrésze nem mezőgazdasági ipari és kereskedelmi, hanem jogi pályákra készül. Lesz maholnap 4 joggyegetemünk, de gazdasági egy sem, pedig nyeresztermelő állam vagyunk. Ugyanaz a helyzet az ipari oktatás terén, pedig az iparfejlesztés egyuttal a mezőgazdasági kultúra fejlesztése is. Kár, hogy közgazdaságunk kénytelen a politikánk kereteihez alkalmazkodni. A nem hivatásos elemek politizálása nálunk nagy nemzeti luxus. Meddő közjogi viták fölfuvása nem képez tőketermelő szellemi munkát. Prémese ruhát ölteni, pártértekezletekre eljárni, népgyűléseket rendezni, szidni ezt, magasztalni amazt oly tevékenység, mely a komoly munka értéktermelő eredményét nélkülözi.

Reális viszonyok mellett két mód áll a tőke kamatoztatására u. m.: a saját vagy idegen gazdaságban. Nálunk az első a divat. Aki tőkéjét tulajdonát képező beruházásokba nem fektetheti, társadalmi élete által kívánt fogyasztása költségeit meghaladó jövedelme többletet inkább elkölti.

A tőzsdeszédelés és árfolyamkülönbsézi határidő üzletnek nem hogy tőkét nem termelnek, hanem tőkét fogyasztanak, s e mellett a közgazdaság nagy kárára veszélyeztetik a komoly értéktermelő üzletet reális kereskedelmi jellegét. A komoly munka fáradságával keresett értéktöbblet rendszeren mint önálló tőke újabb értéktermelő körütra indul a közgazdaság mezején, míg a játéktöbblet szerencsés nyeresége könnyelmű életre csábít, s épenséggel nem neveli a takarékosági hajlamot.

(Folytatás.)

Hirek.

— **Személyi hir.** Domahidy Elemér főispán városi ügyek elintézése ügyében a héten Budapesten töltött néhány napot. Kiséretében volt Rostás István rendőrfőkapitány, ki a rendőrségi szervezeti szabályzat ügyében járt el a belügyminisztériumban.

— **Kinevezés.** Öfelsége Rottler Béla kir. táblai bírói kurai bíróvá nevezte ki.

— **A vízvezeték házi berendezése.** A debreczeni háztulajdonosok folyamodtak a városhoz, hogy a házicsatlakozások munkálatait két éven belül végeztethessék. A városi tanács a kérelmet elutasította azzal a megokolással, hogy ezen halasztás a vízvezeték üzemére zavarólag hatna. A tanács és közgyűlés határozatát Révi Nándor dr. bizottsági tag megfellebbezte. A belügyminiszter

a felebbezés elutasításával a közgyűlés határozatát jóváhagyta.

— **A városi nyugdíjszabályzat.** A belügyminiszter a város ujonnan alkotott nyugdíjszabályzatát kisebb módosításokkal jóváhagyta és megengedte, hogy ezek elfogadása esetén nincs kifogása az ellen, hogy a szabályzat életbeléptetessék.

— **A Levéltárosok lapja.** A Levéltárosok lapja, melyet a választmány megbízásából dr. Alapi Gyula Komárom vármegye, Miskolczy-Simon János Nógrád megye, Koncz Akos Debreczen sz. kir. város, Rexa Dezső Fejér vármegye és Romhányi János Nyitra vármegye főlevéltárosa szerkesztnek, február elején gazdag tartalommal jelent meg. A füzetben Miskolczy-Simon család történetéről; Romhányi János nemesség igazolásokat Nyitra vármegyéből és Hanzély családról ir Miskolczy-Simon János; ezen nagy tudással megírt cikkeken kívül találunk még a füzetben kisebb közleményeket és a levéltárosok érdekeit tárgyaló dolgokat.

— **Kimutatás az 1914. évre üresen maradt lakásokról:**

5—12 szobás:	61 lakás =	404 szobával =	96,000 K bérértékben;
4 "	48 "	= 192 "	= 43,440 "
3 "	75 "	= 225 "	= 44,900 "
2 "	168 "	= 336 "	= 69,300 "
1 "	771 "	= 771 "	= 123,460 "
holt és üzlet:	107 "	= 107 "	= 73,400 "
Összesen:	1230 lakás	2035 szobával	450,500 K bérértékben.

Legtöbb az üres lakások száma az V-dik kerületben, ahol 154, legkevesebb a IV-dik kerületben, ahol 87 szoba áll üresen.

— **A népkonyha második helyisége.** A városi tanács a gyermekek részére népkonyhai helyiségül a Fűvészkert-utcában új helyiséget rendeztetett be. Itt csak gyermekek kapnak ételt, míg a felnőttek továbbra is a Kut-utcai népkonyhán étkezhetnek.

— **Hatósági húsmérés.** Rostás István főkapitány ezuton is tudatja a város közönségével, hogy a Bádógos-u. 1. sz. alatt megnyílt a második sertésáruhely, ahol mindennemű sertés-hus-féléket olcsón tehet vásárolni.

— **A Házinyulteryesztők Országos Szövetsége, Budapest** (Csillaghegy) legutóbb tartott választmányi ülésen számolt be évi működéséről. Évi jelentéséből megismertük a Szövetség rendkívül gazdag közgazdasági tevékenységét, amelyből csak a következőket kívánjuk kiemelni: 1. A „Házinyulteryesztők” című könyvecskéjét 50,000 példányban kinyomatta s minden érdeklődőnek ingyen küldte meg s ezentul is megküldi, amivel öleg a gazdaközönséget és kisembereket kívánja a nyulteryesztéssel megismertetni. 2. Ötszáz ket-

reces nyultelepet állított fel Csillaghegyen, ahol állandó nyulkiállítás és vásárt tart fenn a Szövetség és tagjai kifogástalan, egészséges allataiból, amivel a tenyészanagy beszerzését és értékesítését könnyíti meg és mintaszerű berendezést és állatokat mutat be. 3. A székesfőváros Központi vásárcsarnokában állandóan friss házinyulhust árúsít kg.-ként 1-20 K-ért. Evvel a főváros éllelmi piacát támogatja és a nyultermelvények értékesítését megoldotta. 4. Nyulgereznák kidolgozását elvállalja. 5. Hivatalos lapja állandóan irányítója és tanácsadója a tenyésztőknek. 6. A fővárosban és a vidéken 12 előadást tartott a házinyul-tenyésztésről. 7. A Szövetség irodája bárkinél felvilágosítással szolgál nyultenyésztési ügyekben. 8. A kelet és a Balkán piacát biztosítani igyekeznek a kivétel céljára. 9. Mérsékelt áron ad bárkinél tenyésztő anyagot, vagyontalanoknak pedig teljesen ingyen, tehát mindenkinek módot nyújt arra, hogy evvel a hasznos gazdasági ággal nagyobb áldozat nélkül foglalkozzék s szép melékjóvedelemre tegyen szert.

— **Beszüntetett levéltárosi állás.** Szatmár sz. kir. városban történt meg, hogy a város a nyugalomba vonult Fodor György főlevéltáros távozásával a levéltárosi állást megszüntette. A megszüntetés az új szervezeti szabályrendeletből derül ki, melyből a főlevéltárosi állást egyszerűen kihagyta. Ily módon előállott az a különös eset, hogy Szatmárnak van ugyan levéltára, de a levéltárának nincs vezetője. Az új 107. §. jogi és közigazgatási ügyosztályt szervez, melynek feladata többek között az iktató, kiadó hivatal és a levéltár felett felügyelet. A 137. §. a polgármester hatáskörét körvonalozva ennek 16-ik pontja így hangzik: „Felügyel a levéltárra és annak rendbentartására.” Ugy látszik, hogy a szervezeti szabályzat készítői nem vették figyelembe a törvényeket és az ennek erejével felruházott törvényes kormányhatósági intézkedéseket, melyek a köztörvényhatóságok levéltárainál intézkednek. Valószínű, hogy ezt a rendelkezést a belügyminiszter ur nem fogja jóváhagyni.

— **Értesítés.** Debreczenben a fősorozás március hó 19., 20., 21., 22., 24. és 26. napjain tartatik meg. Figyelmeztetnek ennél fogva azon szülők, illetve hadkötelesek, akik a védőtörvény 20. §. (két évi tényleges szolgálat), 21. §. (egy évi tényleges szolgálat), 29. §. (papok és papjelöltek), 30. §. (örökösített mezőgazdaság birtokosai) 31. §. (családfenntartók) szerinti kedvezmény valamelyikére igényt tartanak, hogy okmányokkal felszerelt folyamodványukat a városi tanács katonái és illetőségi ügyosztályához mielőbb, de legkésőbb a fősorozás megkezdéséig adják be.

*A városi tanács katonai-
és illetőségi ügyosztályától.*

Körözesek.

454,444—1913/IV. szám. Az állítólag Budapesten 1896. évben született, állandó lakással nem bíró Örosik Janos (szülei: József) illetőségének megállapítása vált szükségessé. Fölkérjük az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezettet nyomoztatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira tüzetesen kihallgatni, a fölvett jegyzőkönyvet pedig hozzánk megküldeni sziveskedjenek. Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapest, 1913 december 22.

A székesfőváros tanácsa.

352,076/12—385,802—1913/IV. szám. A Wienben 1871. évben született, állandó lakással nem bíró Bräuer Sándorné szül. Schöppel Antónia munkánsó illetőségének megállapítása vált szükségessé. Fölkérjük az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezettet nyomoztatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvett jegyzőkönyvet pedig hozzánk megküldeni sziveskedjenek. Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapest, 1914. évi január hó 15-én.

A székesfőváros tanácsa.

Hirdetmény.

19,853—1913.

Szatmár vármegye alispánjának 18,855—1913. számú értesítése arról, hogy a m. kir. Belügyminiszter ur 113,538—912. számú rendelkezésével Apahegy kisközség nevét az 1908. IV. t.-c. 2. §-a értelmében véglegesen „Apahegy” elnevezéssel állapította meg.

Határozat:

A városi Tanács az értesítést tudomásul veszi és arról ugyancsak tudomásvétel véget a polgármesteri hivatal, a rendőrfőkapitányság, a kebelbéli árvaszék, a tanácsi kiadót, és a „Város” című hivatalos lap szerkesztőségét értesíti.

Miről Kovács József polgármester urat, a rendőrfőkapitányság, a kebelbéli árvaszék, a tanácsi kiadót és a „Város” című lap szerkesztőségét értesíti.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1914. évi február hó 5-én tartott üléséből.

*Dr. Vásáry,
jegyző.*

Üzlet átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönség és a közelebről érdekeltek nagybecsű tudomására hozni, hogy Györfly Aladár ur és neje született Tóth Ilona urnőnek a „Tóth Gyula“ cég alatt Debreczenben folytatott vaskereskedő-üzletét, az összes üzleti aktív vagyonnal együtt átvettem s az üzletet a régi „Tóth Gyula“ cég meghagyása mellett folytatom tovább.

Az üzletátvétel jogelődöm hitelezőinek a cég aktívák értékesítésére választott felszámoló-bizottsága közbenjöttével és hozzájárulásával történt akként, hogy az átruházott aktív vagyon minden tehertől mentesen válik tulajdonomná s engem a volt cégtulajdonosok egy hitelezőjével szemben sem terhelhet semmiféle felelősség vagy kötelezettség.

Tisztelettel felkérem tehát mindazokat, kik e felszámoló-bizottság ez intézkedése dacára a „Tóth Gyula“-céggel szemben bárminemű jogokat fenntartani, vagy érvényesíteni óhajtanak, hogy ebbeli szándékukat velem lehetőleg azonnal, de minden esetre folyó évi február hó 12-ig a „Tóth Gyula“ céghez intézendő levélben közölni sziveskedjenek, miután ez időn tuli felszólalásokat nem lenne módomban figyelembe venni.

Debreczen, 1914 február hó.

Tisztelettel

Slachta János,

mint a „Tóth Gyula“ debreczeni cég tulajdonosa.

Hirdetmény.

A kisvárdai-vidéki Gazdakör folyó évi tenyészapállatvásárját 1914 március hó 8-án rendezi Kisvárdán, az országos vásártéren külön e célra berendezett saját helyiségeiben.

A vásár nemcsak tenyészbikák, de sertéskanok és juhokra is kiterjesztetvén, Gazdaközönségünknek s különösen a községeknek alkalma lesz a szükséges tenyészbikákat és sertéskanokat több elsőrendű tenyészetből saját választásuk szerint a m. kir. Gazdasági Felügyelőségnek közreműködése s támogatása mellett, állami kedvezménnyel is beszerezni. A vásárra bejelentett állatok március 7-én déli 12 óráig el lesznek helyezve s délután 2 órától 5 óráig az érkező vevőközönség

által megtekinthetők s előre kiválaszthatók, a vásár azonban csak március 8-án reggel 9 órakor kezdődik s ugyanaznap d. u. 2 óráig tart. Az állatok megvétele a vásári irodában azonnal bejelentendő úgy az eladó, mint a vevő által s azoka kiadott elismervény bemutatása mellett március 8-án d. u. 3 órakor elhajthatók vagy vonaton elszállíthatók. A megvett apaállatok vasuton kedvezményes díj-szabással szállíttatnak, az ehez szükséges igazolványok, járatlevelek a kiállítási irodában kiállítva átvehetők. Vasutikocsikról s a m. kir. állatorvos jelenlétééről Gazdakörünk rendezősége előre gondoskodik. A vásár területe zárt, ahova csak 50 filléres belépőjeggyel lehet bemenni, az állatok kísérői és gondozói szabadjegyet kapnak. Községi előjárók és megbízott által a községi pecsét okvetlen elhozandó. Tisztelettel felhívjuk, hogy vásárunkat a legkiterjedtebb módon közhírré tétetni s a Gazdaközönséget különösen a községeket szükségleteik beszerzésére már most felhívni sziveskedjék. Tenyésző s kiállító gazdatársainkat már most figyelmeztetve — kérjük, hogy tenyészállataikat február hó végéig okvetlen jelentsék be a titkárnál, mert a helyiségek korlátolt száma való tekintettel csak a bejelentések sorrendjében helyezhetjük el az állatokat s a később bejelentettek már csakis szabad, fedetlen korlátban a bejelentő külön költségére lesznek elhelyezhetők. Levélbeni megkerésekre azonnali választ ad Szentmihályi Imre gazdaköri titkár Kisvárdán.

Kisvárdán, 1914 január hó.

Szentmihályi Imre,
köri titkár.

Szalánczy Bertalan,
köri alelnök. r. b. elnök.

A vásár területén megfelelő vendéglő áll rendelkezésre.

21,140—1913. sz.

Árverési hirdetmény.

Debreczen szab. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező alább megnevezett üzlet- és lakhelyiségek bérbeadására a folyó évi február hó 14-ik napján azaz szombaton délelőtt 9 órakor, a városbáza nagytanács-teremben nyilvános árveres fog tartatni. Az összes helyiségek 1914. évi május hó 1-től 1917. évi április hó 30-ig terjedő 3 évre adatnak bérbé, kivéve a Simonffy-utca 2. számú bérház 8. számú boltját, melynél a bérleti idő 6 év.

1. A Darabos-utca 14. számú házastelek, kikiállítási ár 2200 korona.

2. A Csillag-utca 7. számú házastelek, kikiállítási ár 560 korona.

3. A Hüvelyes-utca 5. számú házastelek, kikiállítási ár 800 korona.

4. A Nyil-utca 81. számú házastelek, kikiálltási ár 250 korona.

5. Az Erzsébet-utca 54. számú házastelek, kikiálltási ár 1025 korona.

6. A Bethlen-utca 39. számú házban levő 1 szoba, konyha, kamarából álló utcai lakás, kikiálltási ár 336 korona.

7. A Deák Ferenc-utca 19. számú házastelek, kikiálltási ár 2320 korona.

8. A Szent Anna-utca 32. számú házban levő 3 szoba és mellékhelyiségekből álló udvari lakás, kikiálltási ár 800 korona.

9. A Simonffy-utca 2. számú bérházban levő 13. számú bolt, kikiálltási ár 705 korona.

10. A Simonffy-utca 2. számú bérházban levő 11-ik számú bolt, kikiálltási ár 1255 korona.

11. A Simonffy-utca 2. számú bérházban levő 17-ik számú bolthelyiség kikiálltási ár 900 korona.

12. A Simonffy-utca 2. számú bérházban levő 8. számú bolthelyiség, kikiálltási ár 1700 korona.

13. A városház alatti 16. számú bolthelyiség, kikiálltási ár 3050 korona.

14. Az Arany János-utca 26. számú házban levő utcai lakás, mely áll 2 utcai, 1 udvari és

egy előszobából, valamint konyha, kamara és pince helyiségekből, kikiálltási ár 1400 korona.

15. Az Erzsébet-utca 56. számú házastelek, kikiálltási ár 1000 korona.

16. A Homokkert-utca 73. számú házastelek, mely áll egy két szoba, előszoba, konyha, egy-egy szoba, előszoba, konyha, kamara, és egy-egy szoba előszobából álló lakásból kikiálltási ár 500 korona.

17. Az Arany János-utca 43. számú házban levő egy két szoba, előszoba és mellékhelyiségekből álló lakás, kikiálltási ár 500 korona.

18. Az ugyanazon házban levő 2 szoba és mellékhelyiségekből álló lakás, kikiálltási ár 400 korona.

19. A Simonffy-utca 2. számú bérházban levő I-ső emeleti 7. számú lakás, mely 3 szobából és mellékhelyiségekből áll, kikiálltási ár 1120 korona.

Árverés alkalmával a kikiálltási ár 10%-a az árverés napján, az árverelő bizottságnál készpénzben leteendő.

A árverési feltételek a számvevősnél, a hivatalos órák alatt (8—1-ig) megtekinthetők.

Kelt Debreczen szab. kir. város Tanácsának 1914. évi február hó 6. napján tartott üléséből.

A városi Tanács.

Meghívó.

Az Alföldi Takarékpénztár Debreczenben XLI. évi rendes közgyűlését

1914. évi február hó 17-én délután 3 órakor, saját helyiségében (Piac-u. 16. szám) tartja meg, melyre a részvényesek tisztelettel meghívottnak.

Az igazgatóság jelentését, a mérleget és zárószámadásokat az intézet hivatalos helyiségében 1914 február 9-től kezdve az érdekeltek megtekinthetik.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1913. évi zárószámadásokkal és a nyereség felosztása iránti javaslattal.
2. Határozathozatal a felmentvény megadása tárgyában.
3. A felügyelő-bizottság 1914. évi díjazásának megállapítása.
4. Három, sorrend szerint kilépő igazgatósági tag helyének választás utján betöltése.
5. Négy választmányi tag választása.

Az igazgatóság.

Figyelmeztetés: A közgyűlésen csak azon igazolt részvényesek gyakorolhatják szavazati jogukat, kik részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlés előtt legalább 3 nappal a társaság pénztáránál, vagy bármely más debreczeni pénzügyintézet részvénytársaságnál, vagy a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál Budapestten leteszik. (Alapszabályok 27. §-a.)

A Debreceni Hitelbank Részvénytársaság

IX. évi rendes közgyűlését

1914 február 28-án délelőtt 11 órakor saját helyiségében tartja meg, melyre a t. részvényesek ez uton meghívotnak.

Tárgyszózat:

1. Igazgatósági jelentés az 1913. üzletévről, ezzel kapcsolatban az 1913. évi zárszámadások beterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Határozathozatal az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény tárgyában.
4. Igazgatósági javaslat a nyereség felosztása tárgyában.
5. Igazgatósági javaslat az alapszabályok 25. §-a értelmében megüresedő, illetve üresedésben lévő igazgatósági tagsági helyek 3 évre való betöltése tárgyában.
6. Igazgatósági javaslat az alapszabályok 33., illetve 34. §-a értelmében megüresedő, illetve üresedésben lévő igazgatósági tanácsosi helyek 3 évre való betöltése tárgyában.
7. Az alapszabályok 24. §-a értelmében az igazgatóság díjazásának megállapítása 3 évre.
8. Az alapszabályok 23. §-a értelmében előterjeszhető indítványok tárgyalása.

Debreczen, 1914 február hó 12.

Az igazgatóság.

- Figyelmeztetés!** 1. Az alapszabályok 17. §-a értelmében szavazati joggal csak azon részvényes bír, kinek részvényei a részvények letételére megállapított zárhatáridő előtt legalább 60 nappal irattak át nevére.
2. A részvények szelvényekkel együtt bezárolag 1914 február hó 25-ig a társaság pénztáránál letendőek.
3. A lelett részvényekről a részvényes névre szóló, a lelett részvényes és az ezek alapján gyakorolható szavazatok számát felüntetve igazolványt kap, mely csak az abban megnevezett személy, vagy i-azolt meghatalmazottja részére bír érvénnyel.
4. A részvények csak a közgyűlés befejeztével és az elismervény visszadására ellenében adhatók ki.

VAGYON

Mérleg-számla.

TEHER

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Pénztárkészlet	345371	06	1653128	09	Részvénytőke	—	—	4000000	—
Pénzintézeteknél elhelyezett tőkék	1307757	03	11406953	20	Tartaléktőke	150000	—	—	—
Váltótárca	—	—	—	—	Hitelegly. tartalék-alap	12426	93	—	—
Törlesztés és kamatozó	—	—	13802083	32	Hitelegly. biztosítéki alap	45400	—	—	—
Előleg-kölcsönök	—	—	57520	97	Tisztviselői nyugdíj-alap	20000	—	227826	93
Értékpapírok	—	—	3609420	75	Betétek	5919589	35	—	—
Folyószámla fedezetlei	—	—	464125	—	Debreczeni Hitelbank egyet. internatúsi alapítványa	100000	—	6019589	35
Különféle adósok, előlegezett záloglevél árfolyamok stb.	—	—	248874	18	Vissleszámított	—	—	4951184	15
Adósok óvadék-kölcsönökért	—	—	434469	50	Hitelezők (szerződéses)	—	—	500000	—
Külföldi pénzek, különféle szelvények	—	—	2733	85	Lombard-kölcsönök	—	—	1919117	01
Felszerelések	—	—	27000	—	Engedélyezett törlesztéses és kamatozó jelz. kölcsönök	—	—	13563350	59
Átmeneti tételek	—	—	72646	06	Átmeneti tételek	—	—	202026	44
					Fel nem vett osztalékok	—	—	345	—
					1913. évi tiszta nyereség	—	—	365469	45
			31778951	92					
								31778951	92

TARTOZIK

Veszteség- és nyereség-számla.

KÖVETEL

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Kamatok	—	—	784786	11	Nyereségáthozat az 1912. évről	—	—	131230	73
Igazgatóság, felügyelő-bizottság, igazgató, tisztviselői és szolgafizetések, házbér és üzleti költségek	—	—	129070	83	Tiszta kamatjövődelem	—	—	1044686	96
Adók	—	—	78064	26	Értékpapírok kamatai (adoméntes)	—	—	173522	83
Leírások:					Pénzintézeteknél elhelyezett tőkék kamata	—	—	99324	82
értékpapíroknál árf. különbözet	13799	88	—	—	Jutalékok és különféle bevételek	—	—	82889	50
követelésekből	57706	21	—	—					
felszerelésből	2757	—	74263	09					
1913. évi tiszta nyereség	—	—	365469	45					
			1431653	74				1431653	74

Debreczen, 1913 december 31.

Csatári Szilves Bertaian cégvezető, pénztárnok.

Farkas Jenő igazgató.

Hajdu Lajos főkönyvelő.

Az igazgatóság:

Domahidy Elemér elnök.
Aozel Géza Bernfeld Sámuel
Hochfelder Jakab

Molnár Antal vezérigazgató.
Dr. Czako Zsigmond Darvas Izidor
Ifj. Schwarz Vilmos

Dr. Kenézy Gyula alelnök.
Eder János Forrai Ernő
Wohl Adolf

A felügyelő-bizottság:

Dr. Baltazár Dezső elnök.

Mayer János

Dr. Rittersporn Miklós

Szabó Kálmán